

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 11 โรงเรียน ตามองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งหมดจำนวน 105 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายกลาย-ตลิ่งชัน อำเภอท่าศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 7 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 42 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช อำเภอสิชล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 11 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 105 คน ซึ่งเป็นการศึกษาจากกลุ่มประชากร

ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

2. ปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

3. ความต้องการในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างลักษณะของข้อคำถามแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการและแบบเติมข้อความสั้นๆ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น รวม 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสำรวจระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประกอบด้วย

ข้อคำถามด้านการบริหารวิชาการ	จำนวน 10 ข้อ
ข้อคำถามด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวน 7 ข้อ
ข้อคำถามด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน 6 ข้อ
ข้อคำถามด้านการบริหารทั่วไป	จำนวน 12 ข้อ

รวมจำนวน 35 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5 อันดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยง (Reliability) 0.97

ตอนที่ 3 แบบสำรวจระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประกอบด้วย

ข้อคำถามด้านการบริหารวิชาการ	จำนวน 10 ข้อ
ข้อคำถามด้านการบริหารงบประมาณ	จำนวน 7 ข้อ
ข้อคำถามด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน 6 ข้อ
ข้อคำถามด้านการบริหารทั่วไป	จำนวน 12 ข้อ

รวมจำนวน 35 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามเดียวกับแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ มีค่าความเที่ยง (Reliability) 0.99

ตอนที่ 4 แบบสำรวจความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-end) จำนวน 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows โดยใช้สถิติพื้นฐาน การนำแจกแจง หาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีจำนวนและสัดส่วนเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีอายุระหว่าง 40–59 ปี มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและข้าราชการ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการสถานศึกษา 3 ปีขึ้นไป
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย
 - 2.1 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก
 - 2.2 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2.3 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง
 - 2.4 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก
3. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดย
 - 3.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการน้อย
 - 3.2 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณน้อย
 - 3.3 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลน้อย
 - 3.4 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไปน้อย
4. ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 โดยสรุปมีดังนี้
 - 4.1 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ ในเรื่องการจัดทำและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน การ

พัฒนาแหล่งเรียนรู้และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมนักเรียนในเรื่องนิสัยรักการอ่านและ
 ความมีมารยาททางสังคม การรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู การตรวจสอบ
 กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนทุกชั้นตอน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ

4.2 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ในเรื่อง
 การระดมทรัพยากรด้านการลงทุนและงบประมาณในการพัฒนาการจัดการศึกษา การรับรู้ในเรื่อง
 การใช้งบประมาณของโรงเรียน การจัดทำแผนการใช้งบประมาณให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
 การอนุมัติจ่ายงบประมาณบางประเภท และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการเสนอ
 การจัดตั้งงบประมาณให้กับสถานศึกษา

4.3 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล ในเรื่อง
 การกำหนดรูปแบบในการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียน การยกย่องเชิดชูเกียรติครูและ
 บุคลากรทางการศึกษา การเสนอแนะแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรในโรงเรียน การจัดสวัสดิการ
 แก่ครูและลูกจ้าง และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและความต้องการของครู
 ในสาขาวิชาที่ตรงกับวุฒิการศึกษาที่ต้องการ

4.4 ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป ในเรื่องการรับรู้
 ความเคลื่อนไหวในการบริหารด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ การวางแผน
 การดำเนินงานและติดตามผลการพัฒนาอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
 การปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์
 โรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ การแสดงบทบาทในการบริหารจัดการในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม
 มากขึ้น การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพด้านต่างๆ ของโรงเรียน การระดมทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือ
 ให้เด็กมีโอกาสในการศึกษามากขึ้น และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของ
 โรงเรียนอย่างเป็นระบบ

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่น่าสนใจคือ

5.1 สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาร่วมกัน
 อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

5.2 สถานศึกษาควรมีการประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนากรรณการสถานศึกษาให้เข้าใจ
 ในบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5.3 สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกๆ
 ด้านให้มากกว่าที่เป็นอยู่

5.4 สถานศึกษาควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปที่ได้จากการวิจัยทำให้เกิดประเด็นที่ผู้ศึกษาเห็นว่าสมควรนำมาอภิปราย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเปลี่ยน-เทพราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีจำนวนและสัดส่วนของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีอายุระหว่าง 40-59 ปี มีวุฒิทางการศึกษาดั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและข้าราชการ และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการสถานศึกษา 3 ปีขึ้นไป เป็นไปตามกรอบในการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ดังนี้

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ทั้งในส่วนของคาดหวัง และสภาพความเป็นจริง ที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้แทนครู เป็นผู้มีความชำนาญในสายวิชาชีพ ครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา

ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่ครอบคลุมงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้สะท้อนสภาพของความรักความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษาช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอเพิ่มเติม ข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมของศาสนา ซึ่งส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ในด้านต่างๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ ทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นบุคคลที่สำคัญที่จะสะท้อนการบริหารจัดการผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจกระตุ้นการทำงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่ม ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม สนับสนุนด้านอุปกรณ์ห้องประชุม วัสดุใช้สอย รวมทั้งการพิจารณา นามติข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

ดังนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคล ในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จึงต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความชำนาญในสาขาหลากหลาย และเข้าใจ การศึกษามีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจ พัฒนาสถานศึกษา ของชุมชนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า ซึ่งสถานศึกษาจะคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อมและมีประสบการณ์ ในการทำหน้าที่กรรมการโรงเรียนมาก่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการบริหารงานวิชาการ และการบริหารทั่วไปในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นไปตามความในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัย วิน ประมุข (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดหอยกัน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าชุมชนโรงเรียนวัดหอยกันมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกือบทุกด้านในระดับมาก ส่วนชุมชนมีความต้องการร่วมกิจกรรมยกย่องให้กำลังใจ นักเรียนที่ประพฤติดี เรียนดี และสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน และต้องการให้ความร่วมมือในการจัดงานประจำปีอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิภาพของการ

บริหารโรงเรียน ตามรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และชุมชน โรงเรียนวัดหอยกันอยู่
ในระดับมากทุกด้าน และประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน ตามรูปแบบที่มีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของชุมชนโรงเรียนวัดหอยกันก่อนและหลังดำเนินการบริหารโรงเรียนตามรูปแบบการมี
ส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการดำเนินการบริหารโรงเรียน
ตาม รูปแบบการมีส่วนร่วมมีค่าสูงกว่า

ผลการศึกษาี้ มีความขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ กิ่งแก้ว (2544 :
บทคัดย่อ) สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : บทคัดย่อ) สมบูรณ์ โอฟารกิจ (2542 : บทคัดย่อ)
และประหยัด พาณิชย์ดี (2542: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของ
คณะกรรมการโรงเรียนในขณะที่โรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการ
การประถมศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อโรงเรียนอยู่ในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าระดับการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ น่าจะมีผลมาจาก การที่คณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาในอดีต ยังขาดความชัดเจนในเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และ
ทำเพื่ออะไรบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษา มากกว่า
ได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำ
หน้าที่ของคณะกรรมการวิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะขาดประสบการณ์
เช่น ทักษะร่วมประชุมตัดสินใจ สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการเป็นผู้สนับสนุน ด้าน
ทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น
กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าการบริหารจัดการศึกษา เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ปฏิบัติตามการร้องขอของ
สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความต่อเนื่อง
และความพร้อมเพียง ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญ
ของการบริหารจัดการ การนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณา ของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ
การแก้ปัญหาหรือพัฒนางานการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐาน ความรู้สึกและประสบการณ์เดิม
ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหารปัจจุบันสถานศึกษามีความคล่องตัวสูง
แต่กรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในบทบาทที่ในฐานะเป็นผู้กำกับส่งเสริมและ
สนับสนุน จากคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด

3. กรรมการสถานศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในด้านการบริหาร
วิชาการ ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหาร

งบประมาณ ในเรื่อง การระดมทรัพยากรด้านการลงทุนและงบประมาณในการพัฒนาการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล ในเรื่องกำหนดรูปแบบในการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียน และการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษา และต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานทั่วไป เรื่องการรับรู้ความเคลื่อนไหวในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระชัย เสมกัทธิ และคณะ (2542 : 58) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเทศบาลตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ชุมชนต้องการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงขยายการศึกษาให้สูงขึ้น โรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชน และกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงในทุกๆระดับ ปัจจุบันชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ให้การสนับสนุนการศึกษาแนะแนว ด้านบริหารจัดการ การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมอื่น ๆ ทางด้านการศึกษา จัดหาเงินสนับสนุน ห้องสมุดโรงเรียน จัดหาทุนการศึกษาให้กับสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นไปตามความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษา ที่อยากเห็นการแสดงบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการกำกับสนับสนุนและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนดเป็นภารกิจหลักของการทำงานร่วมกับสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยแสดงความคาดหวังที่มีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปได้ดังนี้

- 1) มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการทำงานร่วมกับสถานศึกษา และมีการพัฒนางานเองอย่างต่อเนื่อง
- 2) มีความกระตือรือร้น เต็มใจ อุทิศ ทุ่มเท เสียสละ เวลาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา
- 3) มีปฏิสัมพันธ์ที่เคารพสิทธิพื้นฐานซึ่งกันและกัน
- 4) ยอมรับความสามารถของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน

คุณสมบัติดังกล่าวทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น และทำให้ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษามีอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรได้ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้าใจและใช้ประโยชน์ในสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนโดยการนำเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม หรือการจัดประชุมสัมมนาให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาโดยจัดในรูปแบบของโรงเรียน หรือภาพรวมในระดับกลุ่มเครือข่าย

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ให้สถานศึกษาได้มีโอกาสนำเสนอภาพความสำเร็จของการบริหารจัดการที่ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบของกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้โรงเรียนเห็นความสำคัญของมีส่วนร่วมในการการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการสถานศึกษาและเป็นการประกาศเกียรติคุณของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีผลงานร่วมกับสถานศึกษาด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักต่อบุคลากร และชุมชนถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาองค์บุคคลที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพตามที่คาดหวัง

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ประสานการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาในฐานะกรรมการและเลขานุการ โดยคำนึงถึงข้อคิดเห็นและมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

3.1 สถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการการแสดงผลออกและมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.2 สถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรศึกษาและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานในรูปองค์บุคคลประสบความสำเร็จ

3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่บริหารงาน โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการโดยใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

